

Fidesz, a „nemzeti”

Nehéz lenne a Köztársaság című folyóiratot azzal vádolni, hogy a nemzeti érzület javára elfogult lenne. Ennek ellenére beszámol a „Liberalizmus és hazafiság” címmel rendezett vitaestnek néhány olyan mozzanatáról, amely végül is nem vet jó fényt a szabadelvűekre. Ezzel feltehetően a tárgyilagosság látszatát szeretné kelteni.

A Fidesz új önmeghatározására a hallgatóság magyarázatot kért a kötetlen beszélgetés során, mivel a felszólalók véleménye szerint a „nemzeti elkötelezettségű liberális párt” nem más, mint *porhintés a közelgő választások előtt*. **Eörsi István** még ennél is tovább ment — bár nem ez az első tévedése az úgynevezett rendszerváltozás óta —, és úgy vélekedett, hogy a *nemzeti liberalizmus tökéletes képtelenség*. (Úgy látszik, a szocializmus jeles ellenzéki írója nem tanulmányozta eléggé a reformkort, a nemzeti szabadelvűek magyar virágzásának időszakát.)

Persze, jól tudjuk, a Fidesz igen messze van a kossuthi-liberalizmustól, amely valamikor mindenki számára nyilvánvalóan nemzeti és keresztény volt. A mai szabadelvűek viszont, bármennyire igekezzenek is, nehezen tudják önmagukon kívül mással is elhiteni, hogy a nemzeti értékeket magukénak vallják. Ezt fényesen és kimagaslóan igazolta a vitaest fontos szereplője, Kőszeg Ferenc, amikor a nemzethez való tartozás és az állampolgári lojalitás kérdését feszegette. Elképesztő a magabiztossága és a bátorsága, amivel kijelentette: „Ha nem érez valaki, hát nem érez!” Mármint a hazája iránt. Szerinte *ma már a jellem és a nemzeti érzés között* nem érdemes közvetlen össz-

szefüggést keresni... Más volt a helyzet Jókai korában, amikor a nagy író azt vallotta: Aki nem szereti a hazáját, az jellemelen, hitvány alak! Így igaz, tesszük hozzá *ma is* jónéhányan, mert amíg nemzet és haza lesz e földgolyón, Jókai igazsága elévülhetetlen.

A *hazaszeretet* — hívjuk segítségül az Encyclopaedia Hungarica-t; a hazához, annak földjéhez, lakóihoz, nyelvéhez, kultúrájához és történelméhez való kötődés, amely hasonlít a szülői szeretethez. Továbbá megnyilvánul még önzetlenségben is olykor, önfeláldozásban, amikor az egyén saját érdekeinél fontosabbnak érzi hazája iránti kötelességének teljesítését. Ez az érzés és cselekvésvágy, csak a nemzet hanyatlásának korszakában csökken, és ezzel a nép erkölcsi ereje is gyengül; összetartozása lazul, és lassan nagy tettekre képtelenné válik. A nemzetek akkor bomlanak föl, amikor a hazafiság érzése nem védi meg őket a nagy megpróbáltatások idején. Lehet tehát egy vállrándítással elintézni a kérdést? „Ha nem érez valaki, hát nem érez!” Lehetni lehet, mert a demokráciában — azt hisszük — mindig lehet, de nem illik. Különösen nem annak tudatában, amit ez a közöny eredményez...

Mit jelentett például a Ceausescu-korszakban szeretni a hazát, az erdélyi magyarság számára? — Teszi föl a kérdést az SZDSZ kimagasló személyisége, a „Beszélő” főszerkesztője. Mivel, hogy a haza — az ő okfejtése szerint — Románia volt akkor is. Nem tudom Képviselő úr, hogy egész Romániát, amelynek a területe több mint kétszerese

nőtt Trianon óta a Magyarországtól elszakított részekkel, tekintheti-e az ott élő magyarság hazájának? Nagyváradtól Constantaig, és Székelyudvarhelytől Brailáig, — a Duna delta-vidékéig, ahová a lép lecsapolása ürügyén éppen elpusztítani vitték százezerszám az erdélyieket?? Vagy szűkebb pátriáját érzi inkább magáénak, azt a földet, amelybe több mint ezer éve apái és nagyapái temetkeztek? A kérdés mindenesetre érdekes. De talán ezt tőlük kellene megkérdezni. S ha lehetséges lenne is a két és fél millió magyar őszinte választát bírni, ellenérvként a haza fogalmának megreformálásához, — párt-harcok dülása idején — ellenérvként éppen őket előrangtatni szabad-e?

Abban feltétlenül egyetértünk a szabadelvű eszmevilággal, hogy nem az a jó magyar, aki „Nemzeti színű téglával döngöti a mellét”, — sajnálom, de a fogalmazás ilyen otromba volt, csak így idézhetem — hozzátevé mindjárt azt is, hogy a mai liberálisok — sajnos! épp elégszer bizonyították —, hagyományosan érzéketlenek a nemzeti problémák iránt. A nemzeti retorikában való versengést mi sem tartjuk hasznosnak, a hazafiságot pedig természetesen nem a hangzatos szövegekben kell keresni. Én is csak ezt ajánlhatom, — ha még nem késő — a „nemzeti elkötelezettségű liberális” Fidesz-nek. Hogy ne érhesse őket más liberálisok részéről sem a porhintés vádja... Mert még meghallják a választók, és közönyüket feledve szavazni indulnak — már nem is olyan sokára.